

Nedda uvažuje o záblesku žárlivosti, jež postřehla v Caniových očích. Téměř jako by její manžel četl její srdce. Když se chystá odejít, všimne si, že ji Tonio sleduje a věnuje mu pohrdavý pohled. Ten je však do ní zamilován, což ji v následujících chvílích vyjeví. Přesto, že jej Nedda odmítá, pokouší se ji obejmout a políbit. V tuto chvíli Nedda zvedne bič a udeří ho s ním. Zákeřně hrozí, že vše poví Canovi.

V tu chvíli se objeví Silvio, Neddin milenec, a prosí ji, aby jednou provždy opustila svého manžela a následující den, kdy soubor odjízdí, utekla s ním. Nedda mu připomíná, aby byl opatrný. Bojí se Cania a prosí Silvia, aby ji nepokoušel. Nakonec však podlehne jeho naléhání.

Nenápadný Tonio je překvapí a spěchá, aby varovala Cania, který přiběhne včas, aby vyslechl Neddin slib: „Budu navždy tvá.“ Canio se vrhne na svou ženu, ale nedokáže postřehnout Silviovu tvář, který utíká.

Zoufalstvím zvedá Canio nůž, aby zabil Neddů, jestliže mu neřekne, kdo je její milenec. Nedda mlíčí a dál tak provokuje jeho vztek. Canio se ji chystá uštědřit ráno, ale Peppe zasáhne a prosí ho, aby se uklidnil, večer je čeká show. Canio rezignuje.

DRUHÉ DĚJSTVÍ

Později večer se publikum slavnostně shromázdí před divadelní scénou. Tonio pozve publikum, aby se usadilo na místa, Nedda obchází diváky a vybírá vstupné. Mezi diváky je také Silvio, kterému Nedda nenápadně varuje. Představení začíná. Kolombína (Nedda) je sama doma a čeká na svého milence. Sluha Taddeo (Tonio) se pokouší vetřít do její přízně, ale marně. Za Kolombínou přichází její milenec Harlekýn (Peppe) a společně Taddea vyhodí. Harlekýn vyznává Kolombíně lásku a plánují společný útěk. Přicházející Paňáca (Canio) slyší Neddina poslední slova, která jsou stejná jako ta, jež řekla Nedda Silviovu. Canio jako Paňáca přestává vnímat rozdíl mezi hrou a skutečností. Do komedie, kterou herci hrají, se postupně začínají prolínat jejich konflikty z reálného života. Canio vyčítá Neddě, že je mu nevěrná, když ji kdysi zachránil před smrtí hladem a dal ji svou lásku. Diváci cítí, že to, co se děje na pódiu, již není hra. Této situace využívá zákeřný Tonio a vkládá Caniovi do ruky nůž. Ten s nožem v ruce pak nutí Neddů říct jméno jejího milence. Nedda se marně snaží pokračovat ve hře. Canio, jemuž žárlivost již zcela zatemnila mysl, Neddu probodne. Z obecnstva se Neddě na pomoc vrhá Silvio, ve kterém Canio poznává jejího milence. Šílený žárlivostí zabíjí Canio i jeho. Toniova pomsta je naplněna – „la commedia è finita“.

CAVALIERIA RUSTICANA

PAGLIACCI

SEDLÁK KAVALÍR

KOMEDIANDI

Pietro Mascagni

Ruggero Leoncavallo

Salzburger Festspiele

Osoby a obsazení

Dirigent

Christian Thielemann

Sedlák kavalír

Santuzza

Režie

Philipp Stölzl

Liudmyla Monastyrská

Turidda, snoubenec

Santuzzo

Orchestr

Staatskapelle Dresden

Jonas Kaufmann

Lola

Sbormistr

Jörn H. Andresen

Annalisa Stroppa

Alfio, manžel

Loly

Ambrogio Maestri

Lucia,

Turiddova matka

Stefania Toczyńska

Sbor

Staatsopernchor

Dresden, Salzburger

Bachchor, Salzburger

Festspiele & Theater

Kinderchor

Libreto Sedlák kavalír

Giovanni Targioni-Tozzetti

Guido Menasci

Předloha Sedlák kavalír

Giovanni Verga: Cavalleria

rusticana

Komedianti

Canio (Paňáca)

Jonas Kaufmann

Nedda (Kolombína)

Maria Agresta

Peppe (Harlekýn)

Tansel Akzeybek

Tonio

Dimitri Plataniás

Silvio

Alessio Arduini

České titulky vycházejí

z anglických titulků

a mají informativní

charakter.

Dvě opery:

Sedlák kavalír jedno dějství,

Komedianti dvě dějství.

Nastudováno v

italském jazyku.

Záznam z Salzburger

Festspiele, Velikonoce

2015.

Premiéra Sedlák kavalír 17.

května 1890

Premiéra Komedianti 21.

května 1892

Libreto Komedianti

Ruggero Leoncavallo

Jednoaktová opera z prostředí sicilského venkova, Sedlák kavalír Pietra Mascagniho, je považována za základní dílo italského verismu, jímž na jeviště vstoupily postavy ze současného života, lidé z drobných poměrů a nižších sociálních vrstev. Po premiéře 17. 5. 1890 v římském Teatro Costanzi přichystal publikum Mascagnimu nekonečné ovace. To podnítilo tehdy téměř neznámého Ruggiera Leoncavalla ke zkomponování opery ve stejném stylu, a i pro něho znamenala premiéra jeho Komediantů 21. 5. 1892 v milánském Teatro dal Verme okamžitý úspěch. Oba tituly spojuje téma vášnivé lásky a smrtelné žárlivosti končící vraždou. V Sedláku kavalírovi se lehkomyslná Lola nechce vzdát svého někdejšího milence Turrida, který v souboji zahyne a neméně tragické vyústění mají i Komedianti, příběh stárnoucího herce Cania, který se dozví o nevěře své mladé ženy Nelly a z pomsty zabije ji i svého soka.

Scénu sestavil filmový a operní režisér Philipp Stölzl, režisér, jehož fascinující vize vyzdvihuje tyto populární opery do nových výšin. Stölzl rozděluje jeviště na několik úrovní, děj prolínají filmové detaily, které znásobují působivost děje.

SEDLÁK KAVALÍR

Opera začíná předehrou, ve které Turiddu zpívá serenádu pro Lolu, dívku, se kterou se zasnoubil, než vstoupil do armády. Po návratu zjistí, že se Lola vdala za bohatého sedláka Alfia. Přestože truchlí, najde si jiné děvče, Santuzzu. Čeká s ní dítě, ale vášnivá Lola se stále snaží svého bývalého snoubence zlákat a svést.

Santuzza, která podezívá Turiddu z aféry, ho hledá v domě jeho matky. Lucia nejprve odmítá Santuzzu a požádá ji, aby nechala Turiddu být. Když však Santuzza odhalí, že Turiddu lhal o tom, že ten večeru, kdy opustil vesnici, Lucia pozve Santuzzu, aby pokračovala ve vyprávění v soukromí. V tu chvíli přichází Alfio a zpívá o radosti sedlákova života a jeho šťastném manželství.

Mezitím dav zaplní náměstí na velikonoční průvod, po kterém bude následovat slavnostní mše v kostele. Kvůli svému skandálnímu chování s Turiddem nemůže Santuzza vstoupit do kostela, a když Lucia pokouší odejít, propukne v pláč a řekne Lucii, jak zoufale miluje Turiddu, který ji svedl jen proto, aby zapomněl na Lolu, jeho srdce stále patří Lole a ona jeho city opětue a otevřeně tak zrazuje svého manžela. Lucia v předu vstupuje do kostela. Santuzza, která zůstává sama, vidí, jak Turiddu přichází a konfrontuje ho. Poté, co se pokusil

popřít svůj vztah s Lolou, se rozzlobeně hádá se Santuzzou. Santuzza také rozumné obvinění mění v hněv a ponížení. Ohromená, prosí o milost. V tu chvíli přijíždí Lola a zpívá posměšnou píseň věnovanou Turiddovi. Když uvidí ty dva, na chvíli se zastaví a zeptá se Santuzzi zlomyslně, proč nikdy nechodí na mši. Turiddu a Santuzza pokračují v hádce, přichází Alfio. Santuzza v šílenství odhaluje vztah mezi jeho manželkou a Turiddem. Alfio poslouchá s chladnou zuřivostí, a když pochopí, že mu Santuzza říká pravdu, přísahá pomstu, aby chránil svou čest. Po mši Alfio vyzývá Turiddu k souboji. Po sicilském zvyku se oba muži obejmou a Turiddu kousne Alfia do ucha, což znamená boj na smrt.

Jde o schůzku, která se má okamžitě konat v nedaleké zahradě hned za vesnicí. Než odejde, Turiddu prosí svou matku, aby mu požehnala, stejně jako v den, kdy odešel do armády. Chudá žena nerozumí jeho vášnivé tužbě, ale Turiddu ji nedává možnost klást jakékoli otázky. Prosí ji také, aby se stala matkou Santuzze, která je na světě sama a která jím byla zneuctěna. Pak ji několikrát políbí a odejde z města.

O několik minut později je po všem. Je slyšet nezřetelný šepot a pak divoký výkřik ženy spěchající na náměstí: «Turiddu byl zabit!».

Santuzza a Lucia se zhroutí do náručí ostatních vesničanů.

KOMEDIANTI PROLOG

Komediant Tonio slibuje divákům, že při dnešním představení neuvidí žádné předstírané city a falešné slzy, ale příběh, který píše sám život.

PRVNÍ DĚJSTVÍ

Za všeobecného nadšení vesničanů přijíždí potulní komedianti. Za zvuku trubek a bubnu přijíždí vozík klaunů, na kterém stojí Canio, principál, který zve vesničany na večerní představení.

Mezitím Tonio pomáhá Neddu vystoupit z vozu, ale její žárlivý manžel, Canio, ho udeří a začne jej honit. Dva kolemjdoucí vtipkují o Toniově péči o Neddu a Tonio přísahá, že za tuto urážku Canio zaplatí. Caniovi se to také nezdá tak vtipné a tiše mumlá, že „některé hry je lépe nehrát“, a připomíná kolemjdoucím, že divadlo a život jsou dvě odlišné věci. Jako manžel podvedený na jevišti je připraven snášet ponížení a nechává posluchače smát se, ale pokud by mu Nedda v reálném životě byla nevěrná, komedie by skončila tragédií. Poté, co to řekl, odešel do hostince se skupinou přátel.